

Mensen met mogelijkheden

Inspiratieboek voor professionals:
dromen, durven en doen

*Arbeidsparticipatie en mensen met een
psychische kwetsbaarheid*

Samenvatting 'Mensen met Mogelijkheden en arbeidsparticipatie.' Inspiratieboek over dromen, durven en doen

Voor mensen met een psychische kwetsbaarheid en die ervaringsdeskundige zijn

Inspiratieboek ook voor mensen met een psychische kwetsbaarheid

In het project 'Mensen Met Mogelijkheden' (MMM) hebben tientallen professionals uit 20 beroepsgroepen die betrokken zijn bij de begeleiding, ondersteuning en behandeling van mensen met een psychische kwetsbaarheid hun participatiedromen en de wegen naar verwezenlijking daarvan met elkaar gedeeld. Dit inspiratieboek maakt die ervaringen beschikbaar. Met dit inspiratieboek kan iedereen werken aan participatie. Alleen, als zelfstudie, of in groepsverband, met directe collega's of collega's uit andere beroepsgroepen. Het inspiratieboek 'Mensen met Mogelijkheden' is geschreven met het gebruik door professionals in gedachten. Het boek kan echter ook mensen met een psychische kwetsbaarheid en allen die zich als ervaringsdeskundige inzetten inspireren. Daarom hebben wij deze samenvatting van het boek geschreven speciaal voor hen.

Naar een inclusieve arbeidsmarkt

Meer mensen met een psychisch kwetsbaarheid aan het werk, midden in de maatschappij. Dat begint met het als volwaardige partners betrekken van de mensen met psychische kwetsbaarheid en werkgevers als ervaringsdeskundigen bij het handelen als professional. Dat is ook het basisprincipe van de aanpak in het project 'Mensen Met Mogelijkheden'. Het vergroten van het zelfvertrouwen en de zelfregie, het doorbreken van vooroordelen en (zelf)stigma door een andere aanpak van professionals. En ook het plaveien van de weg naar bedrijven door goed in te spelen op de wensen van werkgevers, waar nodig werkprocessen aan te passen en werkgevers te ondersteunen. Dat zijn noodzakelijke stappen richting de droom van een inclusieve arbeidsmarkt. Al met al een betere focus op arbeidsparticipatie in de begeleiding van mensen met psychische kwetsbaarheid en goede samenwerking in de keten Onderwijs, Zorg, Werk en Inkomen. De basis ligt in goed luisteren naar ervaringsdeskundigen, zowel werkenden of werkzoekenden als werkgevers. Maar goed luisteren is nog niet vanzelfsprekend. Goed luisteren is een onderdeel dat ook professionals moeten opnemen in hun ondersteuning van mensen met een psychische kwetsbaarheid.

"Ik heb geleerd de angst er te laten zijn, te verdragen, geen geruststelling meer te vragen. Het was fijn geweest als de diagnose eerder gesteld was, dan had ik al op veel jongere leeftijd baat kunnen hebben van deze therapie... Empathie, dat heb ik gemist bij de behandelaars. Reden voor mij om als ervaringsdeskundige andere mensen met OCD (Obsessief-Compulsieve stoornis) tot steun te zijn. Ik ben begaan, kom dichterbij dan de behandelaars."

Evelien

Ervaringsverhalen als basis

In het project 'Mensen Met Mogelijkheden' werd met veel respect geluisterd naar de indringende verhalen van ervaringsdeskundigen en werkgevers. Die verhalen inspireerden de professionals om zich verder te verdiepen in hoe het anders kan. Door onbevangen en open naar de verhalen van de ervaringsdeskundigen te luisteren ontstonden nieuwe inzichten en beelden. Daaruit ontsproten dromen over hoe het echt anders kan. Dromen die over een paar jaar, na 20 jaar of gedeeltelijk uitkomen. Dat hangt af van wat er gedaan wordt met deze toekomstbeelden. De betrokken professionals zijn bereid om met de inzichten uit MMM aan de slag te gaan en de samenwerking aan te gaan met ervaringsdeskundigen en werkgevers.

In dit inspiratieboek zijn 16 ervaringsverhalen opgetekend. Zowel van werkgevers als van ervaringsdeskundigen zelf. De ervaringsdeskundigen die aan het woord komen hebben vaak een lange weg afgelegd. Vaak ondervonden ze in het verleden moeite om hun grenzen aan te geven. Ze willen open zijn over hun psychische kwetsbaarheid, hoe moeilijk dat voor henzelf – en soms ook voor anderen – is. Ze vinden het heel belangrijk om gehoord en gewaardeerd te worden. Ze laten zien dat het kan: dat ze prima kunnen functioneren in hun werk, als ze een werkgever treffen die hun kwaliteiten ziet. En die rekening kan en wil houden met hun beperkingen. Met wat extra ondersteuning wanneer nodig, op een goede manier.

Uitgaan van mogelijkheden

In de regionale bijeenkomsten is het beginpunt steeds geweest: het verhaal van de mens in kwestie, de ervaringsdeskundige met psychische kwetsbaarheid en het verhaal van de werkgever. Met dit werkboek in handen hebben professionals de mogelijkheid om ervaringsdeskundigen veel effectiever als waardevolle schakel in te zetten in de keten Onderwijs, Zorg, Werk en Inkomen. Ruimte bieden aan ervaringsdeskundigen om hun verhaal te vertellen en duidelijk maken in welke situatie ze verkeren, en wat zij zélf het liefst zouden willen zien voor hun eigen toekomst. Het is van belang om uit te gaan van - en te denken in - mogelijkheden in plaats van beperkingen. Het gaat erom de mens achter de beperking blijven zien. De mens, met of zonder psychische kwetsbaarheid, moet als volwaardig gezien en behandeld worden.

Passend werk is het doel. Dit Inspiratieboek maakt duidelijk dat professionals open staan voor het verhaal van ervaringsdeskundigen en hun dromen, kwaliteiten en mogelijkheden en hen willen ondersteunen in het bereiken van dat doel.

Samenwerking

Samenwerking is nodig tussen ervaringsdeskundigen, werkgevers en professionals. Maar ook tussen betrokken organisaties (zoals de gemeente en het UWV) en tussen professionals onderling. Om de begeleiding en empowerment van ervaringsdeskundigen beter mogelijk te maken is betere samenwerking en afstemming noodzakelijk tussen professionals en organisaties.

“Persoonlijke aandacht werkt echt”

Maarten

Oproep professionals aan ervaringsdeskundigen

De professionals zelf hebben de mensen met een psychische kwetsbaarheid ook nodig om tot een andere mindset te komen. Onze oproep aan mensen met een psychische kwetsbaarheid is dan ook: stel het aan de orde als je niet gehoord wordt. Professionals staan open voor jouw verhaal en situatie, of zouden dat in ieder geval moeten doen. Geef goed aan wat je nodig hebt om te participeren in werk en je gelijkwaardig bejegend te voelen. Het is belangrijk dat ervaringsdeskundigen zich ook open stellen richting de professional. Voor beide partijen geldt dat men zich uit moet kunnen spreken als men weerstand voelt en er het gevoel is niet gehoord te worden. Professionals verzekeren je dat zij zo'n signaal serieus nemen en ervoor zorgen dat je wél gehoord wordt. Mensen met een psychische kwetsbaarheid kunnen aangeven wat ze nodig hebben om goed te kunnen functioneren in werk. Als ervaringsdeskundige heb je zelf zicht op je eigen mogelijkheden in werk. Wees je bewust van wat jij nodig hebt om goed te kunnen functioneren in een organisatie. De professional heeft lef nodig om naast de ervaringsdeskundige te gaan staan, maar de ervaringsdeskundige ook om naast de professional te gaan staan.

Werkgevers

Ook werkgevers hebben ondersteuning nodig. Zij willen graag op de hoogte zijn van de eventuele risico's verbonden aan de psychische kwetsbaarheid en hoe te handelen bij problemen. De rol van goede voorlichting aan collega's, steun van collega's of een jobcoach kan werkgevers over de drempel helpen bij het in dienst nemen en houden van werknemers met psychische kwetsbaarheid. Een jobcoach weet de weg in de ingewikkelde regelgeving en kan ondersteuning bieden aan zowel de werknemer zelf als zijn werkgever, zijn leidinggevende en vaak ook de naaste collega's op de werkplek.

Samen in actie

Samen kun je ver komen. Met gebundelde krachten zijn de kansen op succes het grootst. Hoe groter de kring van betrokkenen, hoe groter de kans van slagen. Op elke plek in Nederland kunnen professionals, ervaringsdeskundigen en werkgevers zich verenigen en samen met dit werkboek aan de slag gaan en een eigen veranderagenda opstellen. Het stappenplan om tot die veranderagenda te komen wordt in het werkboek beschreven. Onze droom is dat dit werkboek door vele betrokkenen gebruikt wordt en dat dit evenzovele concrete acties oplevert. Succes met het samen in actie komen!

Methoden in het boek

Dit Inspiratieboek hanteert twee methoden:

De vier MMM-stappen, gericht op verwezenlijken van de arbeidsparticipatiedroom:

- 1 Verdiepen: luisteren naar verhalen van de ervaringsdeskundigen en werkgevers en een analyse daarvan (krachtige voorbeelden, leermomenten).
- 2 Verbeelden: de dromen van de deelnemende professionals plus een vertaling naar gemeenschappelijke dromen.
- 3 Vormgeven: het omzetten van dromen in een agenda met tussenstappen en mijlpalen.
- 4 Verwezenlijken: de acties die men persoonlijk gaat ondernemen en de gezamenlijke acties die nodig zijn.

"Mensen-mensen bieden mensen mogelijkheden"

Dirk Jan

De vijf MMM-stappen gericht op samenwerking in de keten Onderwijs, Zorg, Werk en Inkomen:

- 1 Gedeelde visie op arbeidsparticipatie van mensen met een psychische kwetsbaarheid.
- 2 Gedeelde doelstellingen en reflectie op de doelstellingen: waar werken wij met elkaar naartoe?
- 3 Duidelijkheid over en acceptatie van elkaars rollen.
- 4 Houding en gedrag (helpende houding naar elkaar, open communicatie etc); een gezamenlijk vocabulaire.
- 5 Context die stimuleert.

Het hele inspiratieboek vindt u hier op www.MMM-Mensenmetmogelijkheden.nl